

G

GAMBETO. Assenyalem-ne una variant de les antigues del mot, que fins ara no veig documentada, i que sembla donar més suport a la intervenció de l'it. *capetto* i el nostre *caputxo*, en la gènesi alteradora del mot *bambeth/bambez*, que no pas a la del llgd. *gambeto*, en què s'havia pensat més generalment (iv, 326a49): en el seguici d'un combregar van «pageses amb sos *cambetos* passats endavent, música de capella ---» Maldà (*Calaix de Sastre* 1787, i, 176).

GANDALLA 'ret' que hi dono com a equivalent iv, 334a 30 n'és, en efecte, la forma moderna rossellonesa que JSebPons posa en diàleg d'unes noies cerdanes: «no hi anirem pas a la fira --- com voldreu --- —El que em convé és un cos amb un *gandill* de seda» (*Set Sivelles* 54.30, 55.3); de fet la doc. més antiga de *gandalla* és ross. (14 exs., de 1363 a 1419): tant o més que per encreuament amb *faldilla* pot ser pel ll. *reticulum* que tradueix *gandalla* (Busa-N.) (car el ret de les dones realment es diu *retilha* en aranès) o creació paral·lela a la de *gandalla* inspirada en oc. antic *gandilh*, *-delh* «détour, fuite, salut» tal com *gandalla* s'inspirà en *ganda*, *gandida* «détour, fuite, salut, lieu de réfuge» (*PDPF*) adaptats al sufix de *mortalha*, *rezalha* etc.

GARLANDA. Com que *garlanda* en cat. antic apareix quasi al mateix temps que en l'oc. dels trobadors, i ni en francès (d'on crec manllevat el mot) no n'hi ha doc. directa tan antiga (si bé sí dels deriv. *garlandesche* etc., s. xii), no manca d'interès observar que l'arrelament en cat. antic, no sols està comprovat per la seva aparició freqüent en G. de Cervera, Llull, Muntaner etc., sinó que almenys en certs contextos gaudia entre nosaltres de més preferència que en el Llenguadoc; en la cita que dono del *Breviari d'Amor* de M. E. de Beziers, aquest va escriure *capel*, assegurat per la rima amb *pinhel*, mentre que el o els traductors catalans, poc posteriors (s. xiv), posen *garlanda*: no sols el ms. 353 (que jo citava segons Barnils, *E. Rom.*

*IEC*1, 1921, 60, i *DBal.*) sinó també, com m'assenyala En Tobella, d'altres (p. ex., *guarlande*, ms. 205).

GARRA. *Esgarrafinyar* que ja atribuïem a aquest article, a base del Grandó ('esgarrapar' *Misc.Fa.* 189) és en efecte ross. per 'picolar, esmicolar, fer malbé': [les vespes] tenen per enemic --- el ficeró [que] *esgarrafinya*, destrossa les cambres amb la golafreteria d'arrapar les darreres larves --- JSebPons (*Set Sivelles* 118). Es pot mirar com a encreuament d'*esgarrany(ar)* que posàvem aquí (iv, 385b36-52) amb *garfir* (iv, 388a16-44). Cf. *agarfir*, lín. 45, *grafí* (s. xiii) 'ganxo' iv, 388b8-22, *garfi* (s. xvi), lín. 35-41, *garafunyar*, lín. 43, *grifagno* en Dante i *grifaigne* fr. ant. (a *esgarrapar* n.6), *esgatinyar* i *esgatifyenar* (s. v. *gat*).

GASETA (iv, 410a5), 'publicació periòdica', de l'italià *gajjeta id.*, d'origen incert, probablement diminutiu del venecià *gaja* (it. *gajja*) 'garsa', per la verbositat mentidera de les gasetes; el mot italià té el mateix origen (llatí *GAIA*) que s'ha explicat a l'article *gaig* (iv, 259-260).

GITAR. *Adjectiu*, doc. des de c. 1390 (iv, 517a7), ja fou usat per Llull: «Gramàtica és art qui ensenya a parlar ordonadament --- e concordar --- 'ls substantius e 'ls *adjectius*» *A.Sci.* i, 215. *Objecció*, que no trobava fins a Lacav.: «Dit havem dels accidents, e donada havem doctrina com hom los sàpia negar, en la summa Trinitat, e --- *objections* que hom fa d'ella, ab los accidents respondre» *A.Sci.* ii, 40; *objectiu*, ja, abans de Belv.: «està un object metex intal·ligible --- e roman una potència *objectiva*, qui es intel·lectiva»; i *objectivament*, *ibid.*, ii, 155, i també en *Art Demonstr.* 12. *Subjecció*, abans que en Lacav. (iv, 517b37) en Llull: «no volia ésser en *subjecció* de tan mala dona» *Arb. de Filos. d'Amor* (ed. 1935, 162). *Subjecte*: en moltes variants en Llull (-*ct*, -*et*, -*cte*) entre elles *subjecte*: «sí com blancor e malaltia, qui no mostra 'l *subject* qual sia» en la *Lògica del Gatzell* (*Rims* i, 7); *subjectar*: «bona és *subjectada* als accidents» *A.Sci.* i, 11; *subjectant*: